

ZPRAVODAJ – aneb novinky v obci SLATINKY

Červenec 2020

11

Vážení a milí spoluobčané Slatinek,

jako každé prázdniny k vám přicházíme s letním číslem Zpravodaje, ve kterém alespoň stručně shrnujeme dění uplynulého půl roku a aktuální události u nás ve Slatinkách. Příjemné čtení. Začínáme fotoreportáží z vydařeného hodového odpoledne, které se konalo 27. června 2020.

Foto: P. Orbanová

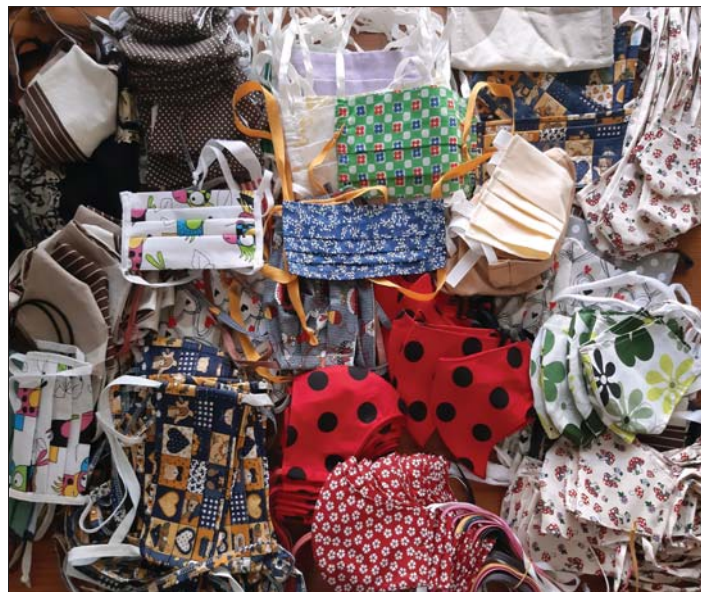

Události posledních měsíců – poděkování

V souvislosti s událostmi, které poznamenaly dění nejen v naší republice, ale bez nadsázky v celém světě, dovolte následující řádky věnovat díkům.

V první řadě bych ráda poděkovala všem občanům Slatinek! Díky vašemu zodpovědnému přístupu se nám podařilo nelehkou situaci zvládnout bez větších problémů a zádrhelů. Spousta z vás navíc nezištně pomáhala podle svých možností a aktuálních potřeb. Ukázalo se, že naše slatinkovské společenství je opravdu pospolité, že se v případě nebezpečí dokážeme semknout a pomáhat jeden druhému. A to je hřejivé pozitivum uplynulých (zpočátku skutečně strach vyvolávajících) událostí, se kterými jsme se asi všichni setkali poprvé v životě. Není v mých silách zde vypsát všechny, tak mi dovolte poděkovat za vše alespoň oběma našim „Martinům“ (Crhovi i Chudobovi) a také vyjmenovat šikovné švadlenky, které průběžně celou dobu usedaly k šicím strojům a zásobovaly nás potřebnými rouškami.

První dny na to padly všechny vhodné materiály, které se doma našly, už druhý týden se mi ale podařilo nakoupit vhodné bavlněné látky, jež uhradila obec. A věřte, že i když se to nezdá, nakonec byly potřeba desítky metrů. Všechny švadlenky pro vás bez nároku na jakoukoli odměnu ušily stovky roušek.

Roušky pro vás šily:

Nad'a Vláčilová, Pavlína Orbanová, Tereza Lexmaulová, Alena Svobodová, Helena Šutová, Bedřiška Kavková, Kristýna a Kateřina Coufalovy, Eva Dopitová, Monika Prokopová a Andrea Jakubcová.

Zvláštní poděkování pak určitě patří našim „Martince a Martinovi s dcerou Nikčou“ tedy Le Thi Huyen (maminka), Nguyễn Van Viet (tatínek), Nguyễn Mai Dieu Ly (dcera) a samozřejmě také Zdeničce Fišerové. Jejich zásluhou jsme po celou dobu nemuseli ze Slatinek vyjíždět za nákupy nikam mimo obec, a to byla veliká výhoda. Zásobovali nás ochotně vším potřebným a jako bonus vždy přidali úsměv. Děkuje 🌞.

Pozadu nezůstala ani jednotka slatinkovských hasičů, která měla ve stavu nouze opakovaně za úkol hlídat stanoviště vjezdu a výjezdu lokalit uzavřených v karanténě. Tohoto nelehkého a vyčerpávajícího úkolu se zhostili na výbornou a patří jim za reprezentaci obce velký dík.

Monika Prokopová

NAŠI HASIČI JEZDILI POMÁHAT DO ŠUMVALDU

Obec Slatinky ve spolupráci s jednotkou SDH Slatinky uspořádala sbírku pro zatopený Šumvald. Do sbírky přispěli občané, spolky či organizace ze Slatinek i okolí. Potřebné věci pak postiženým dovezli hasiči.

Všem, kteří se zapojili, tímto děkujeme.

Obec Slatinky
JSDH Slatinky
SK Slatinky
spolek Slatinkočky
skupina SAX ROCK
pan Nguyễn Van Viet – obchod Slatinky
pan František Vlach
pan Jaroslav Coufal
pan Zdeněk Svoboda
paní Dagmar Přidalová
paní Zdeňka Holubiková
rodina Lakomá
rodina Machytkova
rodina Marabeti
rodina Menšíkova
rodina Orbanova
rodina Prokopova
rodina Coufalova
rodina Čepcova
rodina Havelkova
rodina Horejší
rodina Chudobova
rodina Jakubcova
rodina Kavkova
rodina Korcova
rodina Školoudíkova
rodina Šmídova
rodina Vláčilova
rodina Vránova
rodina Zatloukalova
paní Irena Šnajdrová z Olomouce
paní Ivana Čeplová z Líp
rodina Fexova z Čelechovic na Hané
rodina Novákova z Lutína

ZE ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE SLATINKY

Jak bývá zvykem, přinášíme shrnutí důležitějších událostí, projednávaných na veřejných zasedáních zastupitelstva za uplynulý půlrok. Konala se tři veřejná zasedání zastupitelstva – v lednu, v květnu a v červnu.

OZV č. 1/2020, o místním poplatku ze psů byla hlavním bodem zasedání zastupitelstva **15. ledna 2020**. ZO schválilo poplatek 200 Kč za psa, občané starší 65 let jsou od poplatku osvobozeni. V obci byly následně umístěny stojany se sáčky na psí exkrementy a doplněn počet odpadkových košů.

Veřejné zasedání zastupitelstva, které bylo plánováno na březen, muselo být z důvodů nařízení vlády zrušeno, a tak se další konalo až **18. května 2020**. Na něm byl schválen závěrečný účet obce a účetní uzávěrky obce a mateřské školy.

ZO také schválilo **Plán zimní údržby v obci**. Tento plán přehledně stanovuje časové limity a pořadí zmírňování závad ve sjízdnosti a schůdnosti na místních komunikacích, které jsou způsobeny zimními povětrnostními vlivy a podmínkami.

Podle § 46 vyhlášky byly stanoveny následující tři kategorie: (časový limit od zjištění závady)

- a) I. pořadí důležitosti (do 4 hodin)
- b) II. pořadí důležitosti (do 12 hodin)
- c) III. pořadí důležitosti (po ošetření komunikací I. a II. pořadí důležitosti, nejpozději však do 48 hodin)

Podrobně můžete plán zimní údržby, včetně grafického znázornění kategorií, vidět na webových stránkách obce.

Dále bylo na tomto zastupitelstvu schváleno **Nařízení obce č. 1/2000, o zákazu podomního prodeje na území obce**. V současné době jsou již při obou vjezdech do obce instalovány informační tabule o tomto nařízení. Až vám tedy u dveří zazvoní nevídaný host, směle ho můžete vykázat. V případě, že vás bude i nadále obtěžovat, informujte o této skutečnosti prosím obecní úřad nebo mě osobně.

Další významnější událostí na tomto zasedání bylo **schválení přijetí dvou dotací z Olomouckého kraje**. Jednak dotace pro JSDH (která byla v tomto roce všem žadatelům mírně krácená – hasiči obdrží 37 300 Kč) „Na pořízení, technické zhodnocení a opravu požární techniky a nákup věcného vybavení“. Druhou polovinu nákladů jako vždy zaplatí obec. Další letos získaná dotace je z Programu obnovy venkova, dotační titul „Podpora budování a obnovy infrastruktury obce“. Slatinky získaly 280 000 Kč na akci Rekonstrukce topení v Obecním domě. Přijetí této dotace rovněž schválilo obecní zastupitelstvo. Práce budou probíhat v průběhu léta tak, aby před zahájením topné sezony bylo vše dokončeno.

Naplánované březnové veřejné zasedání muselo být kvůli nouzovému stavu zrušeno. Podrobné zápisy z jednání jsou jako vždy k dispozici na webových stránkách obce, zde shrneme jen některé důležité body.

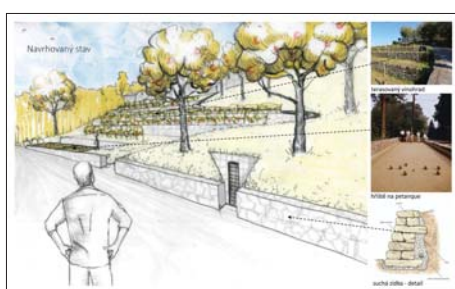
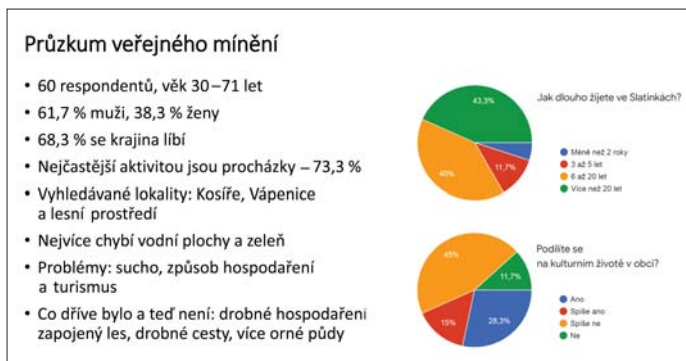
29. června 2020 se konalo třetí veřejné zasedání ZO v letošním roce, jehož hlavním úkolem bylo **projednání Plánu společných zařízení (dále jen PSZ) v rámci Komplexních pozemkových úprav (dále jen KOPÚ)**. S navrženým plánem, který byl 1. 6. 2020 posouzen a schválen regionální dokumentační komisí, seznámil přítomné Ing. Daniel Hakl a pracovníci firmy Geodetika. Cestní síť v tomto plánu byla většinou společenství vlastníků odsouhlasena již v prosinci 2019, konečná podoba vypracovaného návrhu PSZ pak 18. 2. 2020. V červnu 2020 byla jako poslední provedena změna u prvku HC3 (cesta k Vápenicím), a to z cesty asfaltové na cestu kolejovou. Před samotným hlasováním pak v sále probíhala dlouhá diskuze. Vznesené připomínky byly znova (jako už na prosincovém zasedání ZO v loňském roce a na stránkách zimního čísla Zpravodaje) projednávány a vysvětlovány. ZO následně PSZ jednomyslně schválilo.

Tímto krokem vstoupily KOPÚ ve Slatinkách do další fáze, a sice prostorového a funkčního uspořádání pozemků tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Toto uspořádání bude probíhat v následujících měsících. Také mapu PSZ a jeho textovou část si můžete podrobně prohlédnout na webových stránkách obce nebo přímo na obecním úřadu. MP

Nový chodník vybudovaný při vjezdu do obce směrem od Lip

Adam Dostál, Daniela Kociánová, Monika Kolečkářová, Anna Sedlmajerová a Pavlína Víchová. To jsou jména studentů Mendelovy univerzity v Brně a Univerzity Palackého v Olomouci. Tyto mladé lidi jste mohli na konci dubna potkávat ve Slatinkách. Pod vedením profesora Bořivoje Šarapatky pro nás jako svou předmětovou práci, prováděli krajinářskou studii. Analyzovali problémy, měřili, odebírali vzorky, studovali podklady a navrhovali řešení. Byli skvělí. Při obhajobě (ve ztížených podmínkách probíhala on-line) jsme je byli podpořit a poděkovat jim.

Od roku 2010 každoročně organizují Ústav plánování krajiny Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Lednici a Katedra ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci krajinářský workshop, v jehož rámci mají společné týmy studentů oborů Krajinářská architektura a Ochrana a tvorba krajiny zadána témata řešící krajinářské a environmentální problémy vybraných obcí v řadě krajů. Jednou z těchto obcí byly v letošním roce i Slatinky, v jejichž katastru se prolínají zájmy zemědělské a lesnické, tedy produkční, i zájmy ochrany přírody. Zvolené území bylo od nepaměti ovlivňováno člověkem, o čemž svědčí řada archeologických nálezů i vývoj samotné obce, o níž byly první zmínky již zhruba před 800 lety. Přírodní podmínky i vliv člověka formovaly po dlouhou dobu jak krajinu, tak vlastní sídlo.

U některých území řešených v rámci krajinářského workshopu se týmy soustřeďují na návrhy v intravilánech, jinde pak v extravilánech. Ve Slatinkách jsme se zaměřili jak na vlastní obec, tak na okolní krajinu. V omezeném čase dvou týdnů, který měli studenti k dispozici, se na toto zajímavé území detailněji podívali s využitím řady podkladů i s pomocí informací místních obyvatel. Výsledkem jejich práce je studie, která ukazuje, jak obec a její okolí vidí oni a jejich pedagogové a jaká opatření by uplatnili pro zlepšení současného stavu. S tímto pohledem se budete moci seznámit při podzimním zasedání obecního zastupitelstva a z vytvořených materiálů, které bude mít obec Slatinky k dispozici.

prof. Bořivoj Šarapatka,
Univerzita Palackého v Olomouci
(borivoj.sarapatka@upol.cz)

Epidemie v minulosti a dnes (a tak trochu ve Slatinkách)

Dnešní pandemie způsobená typem koronaviru (SARS-CoV-2) je situací, jejíž projevy a důsledky by před pár měsíci nenapadly asi nikoho z nás. Zdálo by se, že takové epidemie, zasahující celou společnost, spojované třeba s dávnými morovými ranami, jsou již dávnou minulostí. Že tomu tak není, ukazují nejen nedávné epidemie 20. století, např. tzv. hongkongská chřipka v roce 1968 s milionem mrtvých, tzv. asijská chřipka v roce 1957

se dvěma miliony obětí či zejména tzv. španělská chřipka, která v letech 1918–1919 způsobila během devíti měsíců na celém světě smrt 50 až 100 milionů lidí. Stopy epidemií nedávné minulosti bychom ale našli také u nás, ve Slatinkách, jak to za chvíli připomeneme. Předtím jen krátce zmíním, jak epidemie provázejí lidstvo snad od nepaměti, ale také to, jak jejich stopy můžeme dodnes nacházet kolem nás.

Nejčastější epidemií, která pronásledovala lidstvo a která je také dodnes synonymem těchto hromadných nákaz, je jistě mor, způsobený bakterií *Yersinia pestis*. Tato pandemická onemocnění drtivě zasahovala celé říše a ta nejvážnější za sebou zanechala hlubokou kulturní stopu v kolektivní paměti. Jeden z prvních výskytů moru se datuje již do poloviny 2. tisíciletí před Kristem, postihl mj. starověký Egypt, kde jej později biblická tradice spojovala s tzv. deseti egyptskými ranami. Z dalších patřil k nejvážnějším tzv. justiniánský mor v letech 541–542, který měl mít na svědomí čtvrtinu obyvatel Byzantské říše (to je jistě nadhodnocené, ale dopad této pandemie byl opravdu rozsáhlý a s jeho oběťmi se setkáváme na území od Persie, dnešního Íránu, až po Britské ostrovy). K nechvalně známým patří i tzv. černá smrt, morová epidemie, která fatálně zasáhla Evropu v letech 1347–1353. Od té doby neopustila náš kontinent, naposledy zde řádl mor v letech 1711–1715. K objevení příčiny nemoci došlo až v roce 1894, kdy morová epidemie naposledy vážně zasáhla východní Asii.

Mor, ale i virová onemocnění (například HIV, malárie, ptáčích či prasečích chřipka, ale i aktuální koronavirus) patří mezi tzv. zoonózy (zoon – řecky zvíře), dochází tedy k přenosu nemoci ze zvířete na člověka. Tento způsob chorob, a zvl. jejich pandemické šíření, má dávnou historii, která sahá zpět do pravěku. Do doby, kdy se tlupy lovců a sběračů usazovaly a měnily v zemědělské společnosti. S tím souviselo nejen soužití se zvířaty, ale také ztráta přirozené ochrany, kdy dříve mezi malými migru-

Pieter Bruegel st. – *Triumf smrti*, 1562

jícími skupinami docházelo jen k omezenému kontaktu. Usedlé komunity rolníků byly také vázány na omezené zdroje lokální úrody, kdy její jednotvárnost mohla způsobovat tzv. selektivní podvýživu (některá důležitá látka v jídelníčku chybí). V neposlední řadě začala mít usdlá společenství problém s odpadem, kontaminací zdrojů potravin i vody a vůbec s hygienou. Lékařské hledisko není však jediným aspektem těchto epidemií, které s železnou pravidelností zasahovaly téměř každou generaci předmoderní doby. Je zajímavé se ptát, jak lidé na tyto rány reagovali, jak si je odůvodňovali. V Egyptě, antice i později si tyto zkázy vždy vysvětlovali jako trest Boha či bohů, který je seslán na lidstvo pro jeho špatný život, bezbožnost či hříchy. Obvyklým motivem při zobrazení morových epidemií tak bývají andělé, kteří ale nevystupují jako

milé postavičky s křídly, ale jako nositelé smrti a svými meči masakrují hříšné křesťanstvo. Tento výklad nemoci, spočívající ve vědomí pokřiveného vztahu člověka k Bohu, se po skončení morových epidemií projevovat snahou tento vztah napravit a vzdát díky za odeznění nemoci. Proto byly po celé Evropě budovány na veřejných prostranstvích nákladné sochařské architektury morových, mariánských či trojičních sloupů, jak to známe i z Olomouce po morové epidemii z počátku 18. století. K dalším mohou patřit i četné sochy sv. Šebestiána a sv. Rocha (protimorových patronů) či krucifixy (boží muka), u kterých bychom to mnohdy ani nečekali.

Na začátku jsem slíbil, že tato připomínka nákaz se zaměří i na naši obec. Příkladem jedné vážné z 19. století může být epidemie cholery, která

v roce 1866 významně zasáhla i Slatiniky. Toto obávané infekční a průjemové onemocnění bylo do Evropy zaneseno o rok dřív z Egypta a na střední Moravu přišlo s pruskými vojsky v rámci prusko-rakouské války (1565–1566); Prusové se tehdy pohybovali na Konicku a Prostějovsku. Nedaleko, u Dubu nad Moravou a Tovačova, došlo k vážným bojům. První záznam nemoci se datuje již do července 1866, v Brně tehdy zemřelo téměř 1500 osob a nákaza se odtud rozšiřovala až do října po celé Moravě. Svou krutou daň si cholera vybrala i ve Slatinkách, stejně jako v sousedních vesnicích Lutín, Lípy, Třebčín (a přilehlé osadě Henneberk, dnes součástí obce) a Slatinicích. V celé slatinické farnosti na cholera zemřelo od srpna do října 1866 celkem 137 osob. Nemoc se jako první projevila 7. srpna v Lutíně, ve Slatinkách to bylo 28. srpna. Zde do 21. září, kdy si cholera vyžádala svou poslední oběť, zemřelo 26 lidí ve věku od jednoho roku do 76 let. Nejvíce osob (tři) zemřelo v č. 64 a nejhorším dnem bylo 10. září, kdy ve Slatinkách skonali čtyři lidé. Nakažených snad bylo ještě více, ale lze se jen dohadovat, kolik nemocných dokázalo nákaze čelit.

Kamenný kříž, který nechal postavit sedlák František Běhal

Zobrazení epidemie moru ze 14. století

Toto je seznam zdejších obětí epidemie cholery podle čísel popisných: č. 2 (Anna, vdova po Cyrilu Punčochářovi), č. 6 (Ignác, syna Ignáce Bernáta), č. 8 (Terezie, vdova po Františku Valentovi), č. 11 (František, syn Ignáce Havlíčka), č. 15 (Klára, vdova po Františku Nevrlém), č. 16 (Sarkandr Křoupal), č. 19 (Jenovéfa, dcera Josefa Polánka), č. 23 (Magdalena, manželka Františka Coufala), č. 24 (Jan Vychočil), č. 32 (Marianna, manželka Martina Grumlíka, a Josef, syn Marianny), č. 39 (Cecílie, dcera Františka Halousky), č. 48 (Josef Procházka), č. 50 (Jan Mišák a Cecílie, jeho dcera), č. 55 (Marianna, vdova po Jiřím Drobilovi), č. 59 (Franc Hruban a Marianna, jeho žena), č. 61 (Štěpán Smička a Jan, syn Jana Křížka), č. 66 (Jan Křoupal), č. 64 (Anna, dcera Václava Sadílka, Florián, syn Anny Sadílkové, Františka, manželka Matouše Křížka), č. 69 (Josef Lisický), č. 76 (Terezie, vdova po Františku Havlíčkovi). Jen těžko si můžeme představit obavy místních, strach a okolnosti této nemoci, kdy v našich domech umírali bez zvláštní lékařské péče děti, mládež i starci.

Epidemie cholery měla ale své důsledky i po svém odeznění. Deset let poté totiž slatinický farář inicioval zřízení nového (dodnes používaného) hřbitova ve Slatinicích, neboť se obával, že další pohřby na starém hřbitově u kostela, kde byly oběti cholery pochovány, by mohly nemoc znovu rozšířit. Od roku 1878 se tedy začalo pohřbívat na novém hřbitově, který ale nebyl kvůli nedořešeným pozemkovým vztahům dlouho posvěcen. Slatinický farář tak odmítal doprovázet zemřelé na hřbitov a rozloučil se s průvodem před vchodem. To se samozřejmě pozůstalým nelíbilo a z roku 1880 existuje zpráva drahanovických četníků, že proti této praxi hlučně protestovali právě obyvatelé Slatinek, kteří faráři spílali a hrozili, že pokud „nepovede celý pohřeb správným křesťanským způsobem, dostane od nich za vyučenou“.

A ještě jednu bezprostřední památku na zdejší cholera můžeme najít. V Třebčíně, u silnice na Olšany, stojí kamenný kříž z roku 1867. Ten by postaven zdejším sedlákem Františkem Běhalem a jeho ženou z č. 21 (dnes čp. 50), kde zemřelo nejvíce osob (šest) z této obce. Je to přesně jedna z těchto památek, podobně jako třeba barokní sloupy v Olomouci, které udržovaly nejen vzpomínku na zemřelé, ale mohly být tehdy chápány právě jako způsob díkůzdání Bohu a snaha narovnat tímto „darem“ vztahy mezi ním a lidmi.

Ondřej Jakubec

Text vychází ze studie Jana Štěpána Epidemie cholery v roce 1866 a hřbitov u kostela ve Slatinicích, Střední Morava 2010, č. 30.

**Výročí konce druhé světové války
jsme v květnu uctili tichou
pietní vzpomínkou
a položením květin u památníku.**

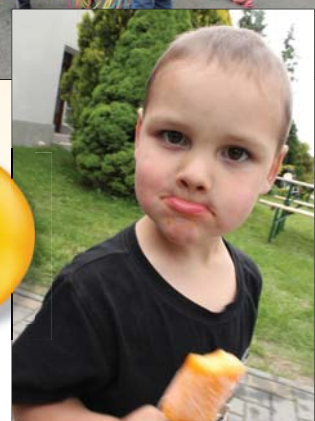
STAVĚNÍ A KÁCENÍ MÁJE LETOS PROBĚHLO ZCELA V REŽII NEJMLADŠÍ GENERACE

Ze spontánního nápadu dětí postavit si alespoň malou májku (když nebylo možné stavět oficiální „velkou“) vznikla prima akce. „Kácet“ už se totiž smělo ve větším počtu lidí. Děti udělaly pozvánku, nechybělo ani drobné občerstvení. Měly i vlastní občůdek, do kterého za pomoci maminek připravily dobroty, a nakonec za odborného dozoru samy máj pokácely. Nechyběla ani odměna za „ukradený vršek“. Po měsících vynuceného klidu se vydařilo příjemně společně strávené odpoledne.

Foto P. Orbanová a M. Prokopová

Kácení Máje
Kácení: 30. 5.
V kolik: 16:00 hod.
Míst: Na parku.
OBČERSTVENÍ ZAJISTĚNO
ZVOU DĚTI

Co se dělo v mateřské škole ve druhé polovině školního roku 2019–2020

Vážení čtenáři zpravodaje, dnes vás chci seznámit s tím, co jsme v uplynulém období společně ve školce prožívali.

Stali jsme se úspěšnými žadateli Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, Výzva č. 02_18_063 pro Šablony II od 1. září 2019 pod názvem **Šablony Slatinky**. Finanční prostředky z EU budou využity pro děti a proškolení pedagogů MŠ. Zapojili jsme se do projektu **Celé Česko čte dětem** a pravidelně před odpoledním odpočinkem jsme předčítali pohádky a příběhy, které pomáhaly rozvíjet u dětí nejen čtenářskou gramotnost, ale také sociální dovednosti. Chceme, aby kniha byla pro ně kdykoliv dostupná, stala se součástí her, byla inspirací a aby se s ní chlapci a děvčata učili správně zacházet. Sledujeme knižní novinky, kterými vybavujeme školní knihovničku.

Na přelomu roku bohužel naše plány překazila vysoká nemocnost dětí a následně i díky plošnému mimořádnému opatření muselo dojít k uzavření mateřské školy, na kterém jsme se dohodli s vedením obce.

Zatímco děti trávily čas doma s rodiči, všichni zaměstnanci se snažili o zvelebení a úpravy školy a jejího okolí. Byl vybudován záhon s okrasnými keři a květinami. Díky tomu došlo ke zútulnění dvorečku a příchozí cesty ke vchodovým dveřím. Dále byl instalován dřevěný vyvýšený záhon, jenž bude osazen bylinkami, o které se děti na začátku nového školního roku začnou starat. Na školní zahradě bylo zbudováno nové pískoviště a ostatní dřevěné prvky byly zrenovovány. Také interiér školní budovy prošel změnami. Třída i chodby jsou nově vymalovány a vše je uspořádáno tak, aby oblíbené hračky měly děti volně dostupné. Od září tedy čeká děti známé prostředí v novém kabátku.

MŠ zřídila vlastní webové stránky, takže komunikace s rodiči bude možná i přes tuto platformu. Věřím, že se tak stane jednodušší a operativnější a že si stránky oblíbíte.

Všem našim dětem přejeme krásné prázdniny a těm, které odcházejí v září poprvé do základní školy přejeme radostný vstup a hodně kamarádů kolem sebe. A my se už těšíme na nové ratolesti, které přivítáme 1. září 2020 v naší školičce.

Bc. Renata Klajblová, ředitelka MŠ

Adresa nových webových stránek: www.msslatinky.cz

E-mailový kontakt: ms.slatinky@gmail.com

KALENDÁŘ
Červen 2020

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	2	3	4	5

POČASI
Počasí zítra:
18. 6. 2020/23/13°C

KONTAKT
Adresa:
Slatinky 111
793 42
tel:
+420 777 713 368
email:
ms.slatinky@gmail.com

O MŠ Slatinky
Mateřská škola Slatinky – příspěvková organizace je škola s dlouholetou tradicí. Stará budova MŠ, ležící přímo v centru obce, byla postavena již v roce 1910. V minulosti byla využívána jako základní škola a v roce 1961 byl objekt adaptován pro účely MŠ. Vznikla zde jednotřídní MŠ. Dnes se v těchto prostorách nachází obecní úřad. Přístavbou k této budově v roce 2011 vznikla zcela nová mateřská škola spolu s novou školní kuchyní. Třída je kompletně vybavena nábytkem, který umožňuje dětem volný výběr hraček v dosahu i dohledu dětí, včetně stolků a židliček dvou velikostí. Ve třídě jsou herní kouty podporující tvořivost dětí a tělovýchovná zařízení pro sportovní pohyby dětí (dobíhací, skákavka, žíněnka), u mateřské školy se nachází pouze malý školní dvůr a menší školní zahrada, kde je pískoviště a zahradní domek. Využíváme také obecních dětských hřišť, dobře upravených a vybavených pro potřeby dětí předškolního věku. Mnoho podnětů k poznávání nám poskytuje krásná příroda kolem obce. Snažíme se o to, aby naše mateřská škola byla komunitním místem, kde se setkávají děti, rodiče a občane obce.

Aktuality
13. 5. 2020 **INFORMACE ZÁPIS DO MATEŘSKÉ ŠKOLY**
Informace k zápisu ve školním roce 2020/2021.

16. 4. 2020 **Zápis do MŠ 2020 - informace**

Fotogalerie
Mateřská škola 2017
13. 5. 2020
Setkání seniorů 2017
12. 5. 2020
Vítání občánků 2017
3. 9. 2020

Starosti starostky

Rozhovor s M. Prokopovou (nejen) o činnosti zastupitelstva

Nové zastupitelstvo spravuje obecní záležitosti od voleb v říjnu 2018 již více než dvacet měsíců, tak je snad čas na průběžné bilancování. Přinášíme ho formou rozhovoru se starostkou obce Monikou Prokopovou, v čemž můžeme následovat příklad tradice, kterou založilo interview s minulým starostou Jaroslavem Crhou ve Zpravodaji obce Slatinky v roce 2016. Vzhledem k tomu, že současná starostka nemusí být všem zcela dobře známa, bude mít tato rekapitulace uplynulých měsíců zčásti i charakter představení.

Olomoucká rodačka Monika Prokopová měla pestrý život, který jí zprvu nerozdal nejlepší karty. Za komunistického režimu nemohla pro svůj „třídní původ“ studovat vysněné kostýmní výtvarnictví nebo restaurátorství; namísto toho měla v kádrovém posudku napsán verdikt „veškeré další vzdělání nežádoucí“. Vyučila se proto v polygrafickém oboru ručním sazečem. Teprve jako „dělnický kádr“ si směla doplnit vzdělání. Jako mladá matka s minimálním příjmem si doplňovala kvalifikaci náročným dojížděním do Prahy, kde vystudovala Střední průmyslovou školu grafickou. Svůj život pak spojila s polygrafickým řemeslem. Pracovala v tiskárnách, naposledy jako šéfka polygrafie ve Vydavatelství Univerzity Palackého. Mezitím působila i jako výtvarnice ve státním podniku Drogerie, vyráběla dřevěné hračky a sedm let zastávala pozici kreativní ředitelky větší reklamní agentury, kde se podílela na vytvoření řady kampaní (např. při podpoře regionů v Olomouckém kraji či pro tehdejší velké firmy jako Mora Moravia, Milo, Seliko, Prostějovská Starorežná atd.). Připravila k vydání desítky publikací a materiálů, u kterých vytvářela jejich design, typografickou úpravu i samotný zlom. Mnohé z nich získaly odborná ocenění. Její kreativita se promítala i do dalších uměleckých zájmů – od dětství zpívala v olomouckých sborech, moderovala komponované pořady a od 17 let se stala členkou činoherního Amatérského studia Státního divadla Oldřicha Stibora. Zde se seznámila s řadou osobností olomoucké kultury. To však mělo i svou odvrácenou stránku – střetávání svobodomyšlného světa s komunistickým režimem. Dostala se tak do hledáčku Státní bezpečnosti, kde zažívala i několikadenní výslechy. Zpěvu se věnuje příležitostně dodnes, jako členka chrámového sboru Chorus Mauritiensis při farnosti sv. Mořice v Olomouci.

Když se vrátím ke tvým začátkům, že sis nemohla svobodně vybrat své povolání a měla jsi to se studiem při práci a rodině dost těžké... Nelitoval jsi toho někdy?

V mládí jsem to samozřejmě cítila jako křivdu, ale nelitovala jsem nikdy. I když jsem musela někdy vyžít s 30 korunami na týden (to mi už dnes ani nikdo neuvěří), jezdila jsem do Prahy do školy v jednu hodinu ráno, jinak to nešlo, abych tam byla včas. I s hlídáním malého syna to bylo složité... Dnes tuhle zkušenost nedostatku považuji za výhodu, je dobré si

to připomínat. A stejně mě nikdy nemrzelo, jak jsem se kvůli okolnostem, vlastně z donucení, dostala ke své profesi. Ten obor je krásný a zajímavý. A měla jsem nakonec obrovskou výhodu, že jsem řemeslo a práci znala od píky. Když jsem pak realizovala nákladné či složitější projekty, nikdo mě nemohl oblafnout, že něco „nejde“ udělat.

Do Slatinek ses z Olomouce přestěhovala před deseti lety. Jak brzy začal tvůj zájem o veřejný život a dění v obci?

Přistěhovali jsme se s manželem Oldřichem v červnu 2010, zažili jsme přitom naše první hody a strašně se nám to líbilo. Ta soudržnost, spolupráce a radost. Hned příští rok jsme na hodech zorganizovali pro děti stánek s malováním voskem (enkaustikou). Chvilí na to jsem se domluvila se zdejšími hasiči a navrhla jim webové stránky, pak mě oslovil Jirka Hexman s nápadem na výstavu, a tak jsem pomáhala s výstavou k 90. výročí založení zdejšího sboru. V květnu 2014 jsem pro hasiče navrhla i prapor. Z toho mám radost i proto, že se umístil v celorepublikové soutěži mezi stovkou praporů na 2. místě. A taky jsem s ostatními stála při vzniku spolku Slatinkočky. Nějak jsme cítili, že by bylo dobré pořádat tu víc akcí pro děti, kterých je ve Slatinkách hodně, což je moc dobře. Od konce roku 2014 taky připravujeme slatinkovské noviny – Zpravodaje. Těch od té doby vyšlo třináct čísel. První tři pod hlavičkou obce a pak deset čísel, které jsme financovali sami. Od počátku mi přišlo úplně automatické zapojovat se. Bylo to přirozené i proto, že jsem měla pocit, že jsme tu vítáni. Ocenila jsem, že se k nám od začátku chovali místní hezky a přáli, ať se nám tu líbí. Sice jsme tu s manželem „novousedlíci“, ale já nikdy nevnímala žádné takové rozdíly; přišlo mi normální se přestěhovat z Olomouce do tak blízkého místa a cítit se v něm „doma“. Teď bydlím přibližně 12 km od místa, kde jsem se narodila, a tak někdy nedokážu pochopit všechny ty řeči o „náplavách“. Mě by nikdy nenapadlo posuzovat kohokoli z jiné části Olomouce či Olomoucka jako „cizáka“, tedy hodnotit člověka primárně podle toho, odkud pochází.

Spolupracovat s hasiči je jedna věc, kde se ale vzal nápad v roce 2014 kandidovat do zastupitelstva obce?

Samotnou by mě to nikdy nenapadlo, ale přišli za mnou dva místní starousedlíci (jedním z nich byl i současný zastupitel František Hrazdil) s tím, že by rádi navrhli do dalších voleb vlastní kandidátní listinu. Napřed jsem je poslala do háje, měla jsem pocit, že se zbláznili, abych jako někdo, kdo tu žije čtyři roky, hned kandidovala do místní samosprávy. Ale nakonec mě přemluvili a k mému překvapení mě za sdružení nezávislých kandidátů Rovně obyvatelé zvolili. I když to tehdy nezačalo úplně ideálně. Stávající vedení (SNK – Za další rozvoj obce) se s výsledkem tří mandátů nesmířilo, všichni odstoupili a za tři měsíce se volby opakovaly.

Od roku 2015 jsi tedy byla ještě s jedním zastupitelem tak-říkajíc v opozici. Jak vypadala tvá práce jako zastupitelky a co tě vedlo k tomu kandidovat v roce 2018 znovu?

Moc veselé a příjemné to často nebylo. Jako zastupitelé jsme tenkrát nebyli o ničem informováni, k ničemu zváni. Z dnešního pohledu mi to přijde absurdní. Proto také teď důsledně zveme všechny zastupitele na pracovní schůzky, sdílíme dostupné materiály, zajímá nás názor každého. Tehdy to bylo jinak. O každou maličkost a informaci jsme museli bojovat. Navíc ten okázalý způsob, že naše názory vedení obce vůbec nezajímají, že jsme jen jaksi trpění, to mě hrozně mrzelo. Asi jsem byla naivní, čekala jsem, že budeme spolu normálně mluvit a představovat si navzájem své názory, diskutovat o nich a hledat nejlepší varianty. Řada lidí to taky vůbec nechápala. I přes tohle zklamání z nemožnosti naslouchat a domluvit se, anebo možná právě proto, jsem se rozhodla v roce 2018 kandidovat za Rovně znovu, protože jsem před tím nechtěla couvnout. Taky mě ostatní přemlouvali a asi bych to vnímala i jako zradu těch více než 30 % voličů, kteří nám dali svůj hlas.

V říjnu 2018 už získalo Rovně přes 45 % hlasů, bylo tedy jasné, že jsi kandidátkou na starostku. Váhala jsi?

Samozřejmě, že váhala. Celý život jsem byla zvyklá dělat práci, které dobře rozumím, kde jsem si všim jistá. A taková změna pro mě znamenala velkou neznámou. Taky jsem k tomu přistupovala s obrovským respektem. Na práci starosty se nemůže nikdo připravit. Kdyby se ale každý bál, tak ji nemůže dělat nikdo.

Jaké to tedy bylo ujmout se na konci roku 2018 role starostky? Co bylo, či je nejobtížnější?

Ze začátku bylo opravdu krušné seznamovat se s celou tou složitou agendou. O nějakém plynulém předávání úřadu nemohla být bohužel ani řeč. Naštěstí mi ale byl od počátku velkou oporou Pavel (Chudoba), který má ohromný přehled a ve všem mi pomohl se zorientovat. Navíc stát (Svaz místních samospráv, Ministerstvo vnitra atd.) poskytuje novým členům samospráv dobrý servis a spoustu školení, na která jsem jezdila. Někdy jsem ale z toho byla ještě víc zdrcená, kolik zákonných předpisů, agendy a administrativy je s tímto úřadem spojeno. Není prostě v silách jednoho člověka do všeho proniknout detailně. Na malé obci, kde nemáte odborné spolupracovníky, je proto důležité vědět, na koho se obrátit. Hodně mi poradili kolegové starostové a starostky, se kterými si vždycky mohu promluvit. Hrozná je ale ta administrativa, papírování, byrokracie s neustálým odpovídáním na dotazníky, formuláře, vyřizování korespondence... A taky je třeba zvládat tu jedinečnost, kdy každý den přinese něco nového, s čím je třeba se vyrovnat a co třeba naruší plány, které si člověk udělal. Furt se učím ☺.

A je to v něčem složitější být starostka-žena, než starosta-muž?

Vlastně ani nevím. Zním hodně starostek. Spíš jsou to různé přístupy. Chlapi jsou takoví ti typičtí budovatelé, ženy asi

spíš kladou důraz na dobré prostředí a atmosféru v obci. Ale je to různé.

Je pravda, že starostou se člověk nikde nevyučí. Přesto je to místo, kde může zúročit leccos ze své předchozí praxe. Je tomu tak i u tebe?

V rámci mé předchozí práce a aktivit, tvořila důležitou část komunikace a jednání s lidmi. A myslím si, že starostovský úřad je vlastně taková manažerská funkce, kde to vidím tak, že minimálně 50 % té práce je v komunikaci. A při tom je vlastně jedno, jestli jsi chlap, nebo ženská. Buď pro to máš cit, anebo nemáš. Předchozích asi 30 let jsem pracovala vždycky jako šéfka týmu, se kterým se člověk musí domluvit. Dele-govat úkoly a důvěřovat. Aby to někam smysluplně vedlo.

A chápeš tak i zastupitelstvo obce jako tým lidí, kteří ti pomáhají spravovat obecní záležitosti?

Rozhodně, že chápu. Vyplývá to ostatně z logiky samosprávy a zákona. Zastupitelstvo, ne starosta (na což se někdy možná zapomíná), je vrcholným orgánem obce, slovy zákona o obcích, obec je „spravována zastupitelstvem obce“. Starosta je vlastně „jen“ výkonným článkem, který zastupuje obec navenek. Pořád ale v našem zastupitelstvu vidím rezervy, mohlo by být aktivnější. A někdy mě taky mrzí, že zkušenosti, které by bylo možné pro obec využít a zúročit je, si někteří ponechávají pro sebe. Anebo si je nechávají na veřejná jednání zastupitelstva obce, kde ale mnohdy neslouží k tomu, aby to věci pomohlo, spíš je mají jako záminku k napadání. Že tenhle přístup k rozvoji obce moc nepřispívá, je myslím jasné.

Kdybys měla shrnout, co se za rok a půl tvého působení, resp. působení nového zastupitelstva podařilo, co by to bylo?

První, co mě napadne, je určitě získání stavebního povolení chodníku na Větrák! Podařilo se nám během roku nechat vypracovat kompletní projekt, a dostat na tak náročnou stavbu povolení. To chápu jako velký úspěch poté, co se tu o tom tolik let jen mluvilo. Samozřejmě, díky ing. Romanu Luczkovi existovalo územní rozhodnutí, hrozilo ale, že propadne. Proto se muselo jednat. Chodník teď bude určitě prioritou. Ostatně s ohledem na platnost povolení musíme nejpozději do dvou let stavbu zahájit.

Ted' se ale nejde nezeptat. Jak třeba tento projekt mohou ovlivnit důsledky současné koronavirové krize s dopady na rozpočty obcí?

Současná situace potvrzuje, že dopad na obce, tedy i Slatinky bude obrovský. Znamená to nejen snížení příjmů do rozpočtu v řádu desítek procent, ale i omezení některých dotací. Už teď se ukazuje, že např. Státní fond dopravní infrastruktury u kterého jsme chtěli letos žádat v rámci chodníku na Větrák finance, zrušil pro tento rok přidělování dodací. To může s dalšími škrty způsobit nežádoucí odklad. A přitom ještě na jaře vše vypadlo, že je dobře rozběhnuté. Olomoucký kraj totiž náš projekt zařadil do svého plánu, a pokud bychom spojili všechny tyto investiční prostředky s vlastními

rezervami, nebyl by problém chodník na Větrák co nejdříve začít budovat. To je aktuálně největší výzva – shromáždit prostředky, aby se mohlo začít a taky aby nepropadlo příslíbené krajské financování opravy silnice. Máme ale velké štěstí, že je po finanční stránce obec zdravá. To je velmi dobré dědictví minulých zastupitelstev obce. Špatné časy totiž teprve přijdou, určitě nás celá situace výrazně postihne. Je proto výhoda, že obec není zásadně zadlužená a že máme rezervy pro zvládnání standardního provozu.

A jaký je vlastně rozpočet chodníku na Větrák?

Odhad je 21 milionů.

To je dost velká suma. Neočekávala se dříve nižší?

Ano. Ale to bylo dané tím, že nebyla kalkulována jak výstavba náročné opěrné zdi v Mešnici, tak dřívější odhady nezohledňovaly opravu silnice, která musí probíhat současně s chodníkem. Nelze tyto stavby oddělit.

Jaké další aktivity se za dobu nového zastupitelstva uskutečnily?

Dalo by se říct, že stejně jako je chodník na Větrák úkolem, který za svůj přijalo již předchozí zastupitelstvo, tak i v dalším se orientujeme na priority, které jsou již od roku 2016 definovány v programu rozvoje obce Slatinky (mj. je zveřejnil *Nezávislý zpravodaj aneb novinky v obci Slatinky* v dubnu 2016). V tom tedy přirozeně navazujeme na dobré plány z minula. Pokud bych z nich měla vycházet postupně, pak v uplynulém roce a půl trvala podpora změn v mateřské škole, kterou řídí nová paní ředitelka Bc. Renata Klajblová a školce se mj. konečně rozjíždějí webové stránky. Dokončila se výměna veřejného osvětlení, letos jsme nechali natřít nově i sloupy, byl modernizován místní rozhlas. Pokračujeme v opravách komunikací, kdy se renovoval nejen chodník z návsí k rybníku, ale vybudoval se i nový potřebný chodník při novostavbách směrem k Lípám. U rybníka vznikl prostor pro parkování (jehož potřeba je palčivým problémem celé obce). Tento měsíc se nahoru podařilo i umístit kontejnery na tříděný odpad. Neustáváme v údržbě a opravě obecního úřadu – letos to bude kompletní renovace nevyhovující kotelny a vytápění, taky jsme obnovili nábytek v sále a doplnili vybavení zázemí. Na nákladnější investice jsme opakovaně získali dotace z Programu obnovy venkova Olomouckého kraje. V současné době čistíme ve spolupráci s majiteli pozemků prostor u kravína, aby se lidem pohodlněji vyvážel bioodpad, osadily se nové odpadkové koše se sáčky na psí exkrementy, čekáme, zda uspějeme v získání dotace na nové sběrné místo tříděného odpadu. Samozřejmě pokračujeme ve výsadbě zeleně. Ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně a Univerzitou Palackého v Olomouci byl letos na jaře zpracován návrh komplexní kultivace veřejného prostoru, na což se bude navazovat vypracováním architektonické ideové studie pro náves a prostor u kapličky. Byla dotažena část komplexních pozemkových úprav (s přijatým plánem společných zařízení). Obec má také nové webové stránky, které využívají aplikaci „V obraze“ pro lepší informování veřejnosti.

A samozřejmě stále podporujeme všechny spolky a vůbec veřejný a kulturní život v obci. Obecní úřad taky bez problémů prošel v minulém roce a půl dvěma audity, tak se asi vše děje řádně.

Určitě se ale také ne vše povede.

Co tě v tomto ohledu nejvíc trápí či štve?

Logicky jsem ráda, když se věci daří. A to se děje hlavně díky dobré komunikaci. Proto mě mrzí, když se nevede právě té dobré komunikaci. Víím, že se tomu bohužel nedá úplně vyhnout. Přesto mě štve, když se objevují hlasy, které podle mě nejednají férově, mlží, šíří polopравdy či přímo lži. Místo aby si věci vyříkali do očí – na obecním úřadě či veřejném jednání zastupitelstva, volí cestu stížností na všechny strany, osobního osočování či manipulativních letáků. To způsobuje nejen zlou atmosféru v obci. Nejvíc mě asi překvapuje, jak přitom někteří nejednají na rovinu. Zaštiťují se veřejným zájmem, starostí o blaho všech, v pozadí je ale spíš osobní nevráživost, vlastní zájmy a škodolibá radost „dělat zle“. Z toho jsem trochu zklamaná a neumím to pochopit.

Člověk se přece nemůže zavděčit všem, každý jsme jiný, s odlišnými zájmy a představami. A často přichází zklamání ze střetu těchto představ a z nedorozumění, které bývá v pozadí...

Určitě se nejde zavděčit všem. Samozřejmě jsem z toho někdy frustrovaná, na druhou stranu víím, že se to děje všude. Nezbyvá nic jiného než se pokoušet pořádkem lidem všechno vysvětlovat. Občas to dělám možná moc zdlouhavě a podrobně, což mnozí znají asi z veřejných jednání zastupitelstva. Říkají mi, ať to zkrátím a „bouchnu do stolu“. Uplatním větší autoritu. To já tak ale nechci. Všechny negativní reakce mě vždycky mrzí. Na druhou stranu si sama uvědomuji, že nikdo není neomylný, každý dělá chyby. A to platí i pro mě. Mám ale paradoxně výhodu v tom, co už tu zaznělo – že jsem ta „náplava“, takže neznám všechny historické „zákulisní“ vazby a vztahy ve Slatinkách. To mi dává nadhled a tak nikomu nestraním a ke všem přistupuji na rovinu a stejně.

Co je podle tebe, hlavní úkolem starosty obce, jakou jsou právě Slatinky?

No, starat se přece ☺. Snažit se, mít přehled, jaké jsou možnosti získat nejen dotace, ale i dobré nápady. Starat se, aby se tu lidem dobře žilo. A přitom nemůžu spoléhat jen na sebe. Cením si moc toho, že mi spousta místních lidí radila a radí, přichází s nápady. Díky za každý dobrý nápad, každá iniciativa je vítaná. Kdokoli se taky může na obci zastavit a ví, že ho ráda vyslechnu a pokud je to jen trochu možné, tak pomůžu a vyhovím. Ve Slatinkách žijí báječní lidé. Dobře to potvrdil nedávný výjimečný stav za koronakrizu. Chtěla bych ještě jednou poděkovat všem, že svým dílem pomáhali tento čas přestát a nemálo z nich přitom výrazně přispělo pomocnou rukou. Když jsme se sem před deseti lety s manželem přistěhovali, Slatinky nás nadchly na první pohled. Byli jsme hned okouzlení a došlo nám, jaké jsme měli štěstí. Ten pocit trvá pořád.

Rozhovor vedl O. Jakubec

Fauna Slatinek a okolí • Jiříčka obecná

„Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři“

Dnešní článek začíná záměrně trochu netradičně pranostikou. Pranostikou, která děluje, že na svatého Jiří, případně okolo 24. dubna, se zpravidla oteplí a přichází tzv. jiřské jaro. Do našich končin se z dalekých teplých krajů vrací první hmyzožraví ptáci. Kromě vlaštovek obecných jsou to jim podobné **jiříčky obecné**. Kdo by je neznal?

Foto Jiří Bohdal – www.naturfoto.cz

Malí, barevně nevýrazní ptáci patřili po řadu generací k vesnickému koloritu. Jejich veselé švitoření se rozléhalo kolem hospodářských budov a vesnických stavení, na jejichž zdech si často stavěli svá hnízda. Jiříčky se dají zahlédnout i dnes, ale bohužel v mnohem menší míře, než by bylo třeba. Důvodů je několik. V první řadě ztrácí svoje po generace obývaná místa na fasádách domů. Dříve měli lidé k jiříčkám pozitivnější vztah. Říkalo se, že jiříčka přináší do domu štěstí. Dnes se bohužel velká část lidí snaží tyto roztomilé ptáky ze svých sídel vystrnadit, znemožňuje jim vytvoření hnízd na fasádách, většinou z obav ze znečištění, které se přitom dá velmi snadno vyřešit (o tom později). Kromě toho ohrožuje jiříčku například obsazování hnízd vrabcem domácím a polním, predace hnízd strakapoudem velkým či poštolkou obecnou.

Nejprve si jiříčku, letošního „ptáka roku“, představíme – pták velikosti menšího vrabce, s ocasem bez hlubokého vykrojení, které má vlaštovka (a díky kterému ptáky v letu od sebe bezpečně rozpoznáme), s převažující tmavě šedou až černou barvou na horní části těla, s bílou barvou na kostřici (místo nad kořenem ocasu, nad kostrčí) a na spodní části těla, má opeřené nohy i prsty až k drápům (což je ale viditelné, jen když usedne). I když je řazena do skupiny ptáků s názvem pěvci, její zpěv není nikterak nápaditý. Většinu dne je slyšet stále stejné švitoření. Jiříčky si na našem území staví hnízda od nížin po hory (nejvyšší doložené hnízdiště je na Luční boudě v Krkonoších ve 1410 m. n. m.). Zatímco dříve si hnízda stavěly na skalních stěnách mimo lidská obydlí, nyní obývají převážně krajinu osídlenou člověkem (takové ptáky nazýváme synantropní, využívající změny prostředí způsobené

člověkem). Mají rády otevřenou krajinu, lesním částem se vyhýbají. Živí se hmyzem. Jejich příbuzná vlaštovka létá níže (často je vidět téměř nad zemí), oproti tomu jiříčkám vyhovuje větší výška, kde loví mšice, komáry, muchničky, příležitostně i pavouky, kteří jsou unášeni na svých vláknech výše nad zemí. Tuto potravu servírují svým mláďatům v podobě pelet, které spojují slinami. Často obsahují i stovku drobného hmyzu. Oproti vlaštovkám se jiříčky vypravují za potravou na větší vzdálenost, klidně i kilometry daleko. Hnízdiště obvykle obsadí pár na celou sezonu. Hnízdí dvakrát ročně, nejčastěji na domech s volným vletovým prostorem (tím se liší od vlaštovek, ty si raději vybírají krytá hnízdiště, často uvnitř budov). Hnízdo staví samice i samec společně. Jedná se o přibližně tisíc kusů směsi bláta a slin, které k sobě ptačí pár lepí asi 14 dní. Hnízdo nakonec vystelou stébly a zaizolují peřím a srstí. Vytvoření takového hnízda je velmi energeticky náročné, proto zpravidla jiříčky svá již jednou vytvořená hnízda další sezonu znovu využívají a na jaře provádějí jen drobné úpravy. Pokud už někde postaví hnízdo, obvykle se k němu i po několik generací vrací. Samice do hnízda snáší 4–5 bílých vajec, na zahřívání se oba partneři střídají, krmením stráví 22–32 dní. Zajímavostí je, že při druhém hnízdění často pomáhají jejich sourozenci z prvního hnízdění (jaká to podobnost s lidskými rodinami). Není se co divit, v druhé polovině září je velmi často omezená potravní nabídka a každý další pomocník se hodí. Na podzim se postupně jiříčky slétávají do hejn, aby po několika týdnech společně odlétly do jižních krajů, do Afriky. Je zajímavé, že i v dnešní době moderního monitoringu se stále přesně neví, kam až konkrétně dolétnou. Jisté je pouze to, že překonávají Saharu.

V souvislosti s jiříčkou je třeba zmínit jednu zajímavou perličku. U jiříčky v posledních letech došlo k pozorování mezidruhového křížení, konkrétně křížení vlaštovky obecné a jiříčky obecné. Čeští ornitologové takového jedince spatřili poprvé v roce 2013 u Českých Budějovic a od té doby jsou pozorování hlášena každoročně. Vzhledem odkazují k oběma druhům – červené hrdlo vlaštovky, bílý kostřec a částečně opeřené nohy jiříčky, chováním se však příklánějí k vlaštovkám.

V dnešní době to mají jiříčky stále složitější. Dochází bohužel k novému trendu způsobovanému člověkem, a to je shazování hnízd nebo znemožňování vytvářet hnízda nová. Přitom takové jednání je možné jen na základě výjimky ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody. Shazování hnízd i mimo hnízdní období je zcela nepřipustné a trestné. Potřebujeme-li přesto hnízda odstranit, např. z důvodu opravy fasády domu, je třeba s dostatečným předstihem požádat o udělení výjimky. Výjimku může v případě jiříček vydat obec s rozšířenou působností. Ta stanovuje odstraňování hnízd mimo hnízdní období.

Aby nebylo znemožněno další zahánzdování, mají se používat takové fasádní barvy, které neodpužují vodu. Také se doporučuje používat umělá hnízda či instalovat dřevěnou lištu, na které si jiříčky mohou znovu hnízdo bez obav vytvořit. Pokud někdo shazuje hnízda jen proto, že má obavu ze znečištění fasády, problém se dá snadno vyřešit umístěním dřevěné destičky asi 30 cm pod hnízdo. Po každé hnízdní sezoně destičku snadno vyčistíme. Obavy z rozšíření nemocí z ptačího trusu jsou neopodstatněné. Důležité je vědět, že pokud by někdo bezohledně hnízda jiříček ničil, může být dle zákona potrestán pokutou až do výše 100 000 Kč v případě fyzické osoby a 2 milionů Kč v případě právnické osoby.

Stanete-li se svědky shazování hnízd, zejména v hnízdní době, je třeba okamžitě volat Českou inspekci životního prostředí (tel. čísla pro jednotlivé oblasti najdete na webu www.cizp.cz).

Závěrem bych tlumočila prosbu jiříček, která je jistě slyšet z jejich jarního štěbetání: „*Letíme k vám tisíce kilometrů, prosím nabídněte nám jen místo pro naše ubytování, my vám za to budeme každý den likvidovat bodavý hmyz. Děkujeme!*“

Zdroj: časopis České společnosti ornitologické Ptačí svět 1/2020 a další literatura. *Andrea Jakubcová*

Spolu pro Slatinky

Milí spoluobčané,

už delší dobu si pohrávám s myšlenkou, jak se více angažovat pro veřejný prospěch Slatinek a jejich obyvatel. Dovoluji si vás touto formou oslovit ve snaze zjistit, zda by byl zájem o založení spolku, který popíšu níže.

Spolek – o co jde?

Mým cílem je založení spolku, který by přímo pečoval o veřejný prostor ve Slatinkách.

Jeho členové by ve svém volném čase (samozřejmě podle možností každého z nás) sázeli stromy a keře, starali se o květiny, sekali trávu, sbírali odpadky a podobně. Také bychom mohli organizovat různé veřejné akce pro prospěch nás všech. Jako příklad bych uvedl nápad mé ženy uspořádat něco jako benefiční piknik. Každý by mohl doma třeba napéct nebo něco vyrobit a následně své výtvořky prodávat. Výtěžky z takových akcí by byly dále použity k dalším činnostem spolku: na nákup pomůcek k práci, na pomoc školce, dobrovolným hasičům a podobně. Velkým přáním, které se k myšlence spolku také váže, je více propojit jednotlivé činnosti každého z nás, a pomáhat tak zdejší ekonomice. Máme ve Slatinkách například schopné včelaře, myslivce, kuchaře, řemeslníky či třeba IT odborníky, přesto často nakupujeme med v obchodě nebo jezdíme na jídlo do vedlejší vesnice, i když by nám stačilo sejít o dva domy níže.

Co nechceme být

V žádném případě nechci, aby případný spolek byl zdrojem nějakých svárů. Je třeba zdůraznit, že vznik spolku nemá být reakcí na špatné fungování naší obce. Je tomu přesně naopak, Slatinky fungují z mého pohledu perfektně (a vždy fungovaly), a právě to mě motivuje k většímu zapojení jednotlivců. Myslím, že je škoda, abychom se všemi požadavky čekali na reakci obce, když s kdečím můžeme pomoci a pohnout sami. Spousta věcí by se tak mohla urychlit a ušetřit práci vytíženým obecním pracovníkům.

Čím tedy chceme být

Abych to tedy shrnul: mým přáním je vytvořit spolek, který by byl k ruce našim obecním zaměstnancům či dobrovolným hasičům. Spolek, který podpoří venkovskou soudržnost, pomůže s rychlejším plněním našich požadavků a bude schopen realizovat vlastní nevšední akce. Myslím, že je mezi námi spousta šikovných lidí a fantazii ani iniciativě se meze nekladou. Pojdme tedy využít náš společný potenciál na maximum. Pokud se vám nápad na založení spolku líbí a byli byste ochotni se osobně podílet nebo máte k tématu jakékoli otázky, můžete mě zastihnout osobně na adrese Slatinky 25 nebo prostřednictvím jednoho z přiložených kontaktů.

Budu vděčný za jakoukoli odezvu. Děkuji, Pavel Dostál
e-mail: PavelDostal92@gmail.com • Tel.: 774 916 904

🌸🌸🌸 Poklady za našimi humny – Bez černý 🌸🌸🌸

Časné léto je pro bylinkáře ráj i období nejpilnější práce. Podle pověstí mají byliny v době letního slunovratu magickou moc. Je pravda, že sluneční paprsky jsou

nejsilnější a denní světlo nejdelší, proto byliny kvetoucí v této době mají nejvíce léčivých látek právě v květu a nati.

Chci vám představit známou léčivku, která sice není bylina v botanickém smyslu, ale k léčivkám bezesporu patří. Už staré přísloví říká: „Před heřmánkem klekni a před bezem smekni.“

Tento plevelný keř kvete na začátku léta, těsně před slunovratem a před sběrem třezalky. U nás je původní rostlinou. Zprávy o něm pocházejí z pramenů starých tisíce let.

Léčivá je celá rostlina, nejvíce se však sbírají květy a plody. Kůra, listy a mladé větvičky se většinou sbírají pouze pro vnější použití. Celá rostlina obsahuje látky působící proti bakteriím, virům, plísním a působí jako analgetikum. Používá se i ve farmacii.

Květy černého bezu působí močopudně, rozpouštějí hleny, podporují pocení, snižují horečku a mírní kašel, výborná je kombinace s květem lípy. Květy můžeme sušit, dělat z nich med, macerát, sirup, likér, dokonce je můžeme i osmažit.

Plody obsahují rutin, který pomáhá při cévních chorobách, mírně snižují krevní tlak, pomáhají při různých neuralgiích a díky svým čisticím vlastnostem zlepšují ekzém, revmatismus a dnu. Pozor – plody černého bezu musí projít vždy tepelnou úpravou, jinak způsobují zažívací potíže!

Chlazený čaj je výborný na zažívací potíže, pomáhá proti pomalému trávení, nemocech žlučníku, menstruačním bolestech a migréně. Působí mírně projímavě. Teplý čaj pomáhá při zácpě, vysokém krevním tlaku, nemocech ledvin, problémech s prostatou a při zadržování vody v těle.

Kloktání odvaru nebo vyplachování pomáhá při bolestech v krku, chrapotu, kašli a na afty. Při bolestech zubů se dříve žvýkala větvička bezu. Zevně se užívají obklady z listů a výtažky z kůry

a kořenů, případně ocet z květů při revmatismu a křečových bolestech.

Věřilo se také v magickou sílu bezu. Vyzadoval se u obydlí, chlévů a včelích úlů. Měl zahnat zlé síly a léčit lidi i dobytek. Je pravda, že bezový pyl pomáhá včelám udržet včelstvo silné a odolat parazitům.

Sirup z bezinkových květů přírodní imunita nejen pro děti

- 40 bezinkových květů
- 3 l vody
- 2 oloupané citrony
- 80 g kyseliny citronové
- 2 kg cukr krupice

Omyté květy bezinek přelijte převařenou, lehce zchladlou vodou s kyselinou citronovou a nechte 24 hodin luhovat i s kolečky citronu. Přecedte přes jemné sítko, přidejte cukr a vařte do jeho rozpuštění. Horké plňte do skleněných lahví. Uchovávejte v chladu.

Z plodů bezu naše babičky připravovaly i sirup, marmeládu či víno. Můžete vyzkoušet a do redakce poslat rodinné recepty.

Přeji dobrou chuť a pevné zdraví.

Vaše Eva Dojavová

Likér babičky Johanky osvědčený prostředek na trojklanný nerv a bolesti všeho druhu

- 2,5 kg bezinek
- 1,5 kg cukru (nebo přibližně, podle chuti)
- 1 citron
- 1 l rumu
- voda dle potřeby

Omyté bezinky dáme do hrnce a zalijeme vodou. Vaříme čtvrt hodiny, přidáme na kolečka nakrájený oloupaný citron a necháme do druhého dne odležet. Druhý den přecedíme, přidáme cukr a vaříme do jeho rozpuštění. Vše necháme zchladnout a nakonec přilijeme rum. Plníme do lahví a na závěr do každé vložíme kardamon nebo hřebíček.

NEVŠEDNÍ LIDÉ ZE SLATINEK

V uplynulém čísle jsme jako první rozhovor v této nové rubrice představování zajímavých osobností naší obce přinesli interview s operní zpěvačkou Ludmilou Machytovou. Při volbě pokračování jsme dlouho neváhali.

K dalším osobnostem Slatinek, které překračují její hranice a daleko šíří její dobré jméno, patří nepochybně **Jan Zatloukal**, který je mimochodem také zpěvák, i když by to asi popřel (je členem zdejšího mužského pěveckého souboru Slavík). Většina ho ale jistě zná jako symbolického vládce Velkého Kosíře. Rozhovor s Kosířanem se objevil ve slatinkovském Zpravodaji už v červnu 2016. Ve zmíněném „interview s Kosířanem“ se před čtyřmi

roky mluvilo hlavně o jeho povinnostech a „pracovní náplni“, tak asi není třeba vše opakovat. Dnes se budu spíš ptát na to, jak se Kosířan / Jan Zatloukal, narozený před více než sedmi desítkami let ve Slatinkách a žijící dodnes ve svém rodném domě, dívá na Slatinky a (svůj) život v nich své ze své perspektivy. A rozhovor neznamená jen zjištění informací, ale je to hlavně cesta ke svérázným osobnostem Jana Zatloukala. Jeho rázovitost, nehynoucí optimismus a energii zná asi každý, kdo ho potkal. Radost ze života se snad nejlépe odrážela v jeho nejčastějších slovech rozhovoru – „bavilo mě to“ a „sranda“. Nepřekvapí tedy, že náš rozhovor ponecháváme v původním, tedy hanáckém znění.

Už 18 let si tě můžeme spojit s Kosířanem – ale tahle úloha je jenom jednou z kapitol tvého působení ve Slatinkách. I předtím jsi ale zasahoval do kulturního a společenského dění v obci.

To ja! Já sem bĕl dvě volebni období na obecním ōradĕ jako zastŕpitel a mĕl sem na starosti kulturŕ. A v 90. letech sem toĕ začal znovŕ organizovat a dĕlat stavĕní a kácĕní mája, ostatkĕ a to vĕsĕchno kolem toho. No po tĕ revolucĕ se to začalo. Deckĕ mnĕ ō toho, od začátkŕ, pomáhal Honza Chŕdoba. Mĕ to bavilo, hroznĕ, tĕeba shánĕt oblečĕní. Tenkrát bĕl v Olomŕcŕ ō Červenymho kostela ňákĕ Kašpárek, tam se pučovalĕ oblekĕ, a já sem si tam ō nich na Ostatkĕ pučoval medvĕda. A tenkrát tĕ pani řikám: „Pani, máte nekeho, kdo to šĕje?“ A ona, že ja. A já povidám: „Ōsete mnĕ medvĕda!“ A že ja. A moc penĕz za to nebĕlo. A stálo to za to, mit vlastniho na Ostatkĕ. A na te Ostatkĕ, tam takĕ bĕla podminka šavla, na to právo. Ale, kde jo zehnaĕ. Já sem tenkrát jezdil všade, po kdovijakym tĕch bazarech, starožitnostách a vĕsĕcko to. A nakonec v Letomyšlŕ sem jŕ zehnal. Sem tam přejel a mĕle jŕ tam za dva a pul tisica, tŕ šavlŕ. No já řikám: „Kurňa.“ Mnĕ tenkrát totiž Pucek, starosta, řekl do patnácti stovek. A tak já sem toho chlapa ōkecal (já sem tam totiž jezdival furt, s nábětkem), aĕ mĕ to nechá, že nemám tolik penĕz, a takĕ mŕ povidám: „Já vám donesŕ litr šlivovice a bŕde to lacĕnĕši.“ A že ja. A bĕlo to, za dva tisice, a tĕch pĕt stovek sem dal ze svyho, abĕ to vĕšlo. A na tĕ šavlĕ je, jakĕ ten oficir rakŕskĕ to mĕl, a jsem na na ňŕ nalepil se všim vĕŕde a dovĕĕl to tam je.

Ale Ostatky a máj, to už tu bylo dřív, to jsi vlastně nic nevymýšlel, ale obnovoval tradici.

Kdĕsĕ to bĕvalo. Za komunistu to bĕvalo, normálnĕ to bĕželo. To mĕlĕ hlavnĕ hasiči a fungovalo to jak hrom, no kurňa, to bĕvalo veselo. To ti staři hasiči spĕš stavĕlĕ máj. A kdĕsĕ bĕl ten máj postavenĕ, jak stavi autobŕs, tam se stavĕlo. A to bĕl vesokĕ, kurňa, máj jak hrom, a oni to eĕĕ nabijelĕ. No, ono totiž nic jinýho na dĕdinĕ nebĕlo. A tehdá to bĕlo jiny. Taky toĕ bĕle zahrádkáři, mĕslĕvce bĕle, a ti se tehdá zapojovalĕ. Dĕlalĕ zábavĕ, v lese, hlavnĕ. Hasiči, mĕslĕvci hlavnĕ a zahrádkáři takĕ eĕĕ. Jak v každĕ dĕdinĕ, bavilĕ se. Pokaždy sem řikával Honzovi Chŕdobovi, že mŕsimĕ to ōdĕlat, šak to dĕlámĕ pro sebe a pro vĕsĕckĕ, to je ŕĕvot na dĕdinĕ. To mĕ hroznĕ bavilo. A nikdá, že bĕ nekdo řekl, že nepudŕ, a hlavnĕ ten Honza, ten mnĕ pokaždy pomuhl. A vŕbec ti hasiči toĕ dĕlalĕ a dĕlájŕ moc, bez nich bĕ to tadĕ bĕlo nŕdný. A viĕ akorát, co mĕ deckĕ mrzi? Ŕe tĕ přĕstĕhovalcĕ, ŕĕkteři, ani na tĕ hodĕ nevĕlezŕ z barákŕ, to mĕ tak mrzi. Človĕk tadĕ dĕlá blbca, lice, zháni, a ti sŕsedi ani nevylezŕ.

Oni se dřív asi zdejší víc zúčastňovali vŕbec vĕsĕho, ne?

Ja, ŕĕlo to taĕe, dĕckĕ. Já si spominám, ŕĕ jako klŕk, jak sem chodil na Ostatkĕ za nejakýho strašáka, to mĕ hroznĕ bavilo. A kdĕž se stavĕl máj, to bĕvala sláva, kurnik. Tenkrát Slatinkáři vĕsĕci šlĕ. Aji do prŕvodŕ a vĕsĕcko. Kdĕž bĕl lampionovĕ pruvod na osvobozeni, tak se šlo aĕ na vrch, tam se dĕlala vatra. Tenkrát prŕvod bĕl navrcho a konec bĕl tadĕ dule u Chŕdobovyho. To bĕlo lĕdi.

A jak si vysvětluješ, že dnes ten zájem není takový?

No, mrzi mĕ to. Nĕktery sem nevidĕl ani v lese, ani na hodách. Tak proč sem šlĕ? Pro mĕ je to smŕtny. Dĕĕ jde ō to jenom si tam přĕjit sednŕt a povĕkládat si s lĕďma. Tam ō to. A čoveče, to je smŕtny ŕplně. No, ale mĕ to bavi, dotedka. Kolĕkrát tĕ mé pani řikám, že bĕch chodil s právem, a mĕ to bavi, tancovat a prča. A ona dĕckĕ: „Nĕ, nĕ, to bĕs mĕ naštval“. To viĕ, tam štamprlĕčka, tam štamprlĕčka. A vĕdrzet to. Kolĕkrát, dĕž sem bĕl mladĕši, sem přĕšil dom, stačĕla pŕlhodina se vĕspat, pak sem sbalĕl oblečĕní a na sál.

Mám pocit, že jsi stál i za další zdejší společenskou specialitou – trokyjádou na rybníku?

Sem jednŕ v hospodĕ potkal staryho Hexmana, sedĕl tam ō piva a povidá: „Pod' sem!“ Já řikám: „Co je?“ „Vidĕls v televizĕ trokyjádŕ?“ A pré, nemuhlĕ bĕste to ōdĕlat? Já povidám: „Ōdĕláme, ŕádnĕ problém.“ Tak zme ōdĕlalĕ trokyjádŕ, zehnale zme trokĕ. A vĕsĕcko díky Honzovi (Chudobovi), ten mnĕ pokaždy pomuhl, ze vĕsĕckym. No, a to bĕval plnĕ řĕbnik lĕdi, to bĕla sranda ze začátkŕ. No, a pak ŕĕž nebĕlo lĕdi, kdo bĕ sŕtĕžil. No, chtĕlo bĕ to, viĕ, obnovit.

Nĕco jsi ō tom už řekl. Jaký je vlastně rozdíl v životĕ obci, jak na to tak vzpomínáš, a ted? Jakĕ bylo dĕtstvĕ a klukovstvĕ ve Slatinkách ve tvých letech?

Mĕ zme přĕšlĕ ze školĕ, bŕch kabelŕ za dvĕře a valĕlĕ do lesa a litalĕ zme. A bunkrĕ zme dĕlalĕ a chrápalĕ zme v tĕm. To bĕl ŕĕvot v lese. A takĕ na

Vládce na vrcholô „Hanákyho Mont Blancu“

rěbnikô zme dělâlê vorê a zme jezdilê, no prča. Tenkrát zme tam mělê skokanské mustek, třémetrové, v tem břehô k lesô. To zme jako kluci postavilê, no hópalo se to. Anebo zme sa rozjelê na kole a kdo skoči do rěbnika na kole dál. Za nás tenkrát tam bëlê kačenê a hosê a takový, že's plaval a môsels děckê od-fókávat tê hovna, abês to nezhltl, rozumuš. A nikemô nám tenkrát nic nebêlo.

A měli jste i vy doma nějaká zvířata?

Ja, kozô a prase. To toť mivalê lêdi běžně. Toť bël dole chlivek a v tem břehô naproti domô zme pásávalê kozô. A to prase se zabilo na podzêm, dalo se do lákô a vêôdilo se. Až se vêôdilo, pak se dalo na hurô, tê šrutkê, povêsêlê se, no a chodilo a řezalo se. Hlavně špek, to zme chodilê a ôřezal sis kôs špekô a bêlo.

A byli tu za mlada kluci rozdělení třeba na „horňáky“ a „dolňáky“?

Ja, po Chôdobovo, po Jéňovo, tam bêla hranica. To zme sa kolêkrát bijávalê, kurnik, to bëlê válkê. No, a v zêmê, děž zme bëlê klôci, dvanáct, patnáct let, tak se dělâlê turnaje v hokejô, na rěbnikô. Třeba z Čech (pod Kosířem) přêšlê sem. Zme jim to třeba dalê, prohrálê a pak zme šlê do Čech a tam nás ešťê zbilê. A takê zme někde prohrálê. No, takovy bitkê, bévalê, oni chodilê přes les a my zme je honilê a bilê. A to se chodilo pěškê, žádný auta, to tenkrát

nebêlo. Děť, tehdá měl auto pantáta Křížek, dule Stoják, Štastné měl auto a to bêlo, mêslim, všeko. Ja, a děda Cofalú měl. Tadê tech aut nebêlo.

S auty je vlastně spojen Tvůj profesní život.

Jak ses k nim dostal?

Moje přání bêlo děcky jezdit. Jak sem se vrátil z vojnê, tak mê volala sestra, že ve Stavonê (dnes na místê stavebnin U Komína) shánijô řidiča. A já sem tam přêšil a že ja, že mê vezmô. Tak sem nastópil a první sem sedl na dodávkê, s tem sem jezdil. A pak kópilê tê dvanáctsetrojê (Škoda 1203) a já sem je zajiždêl. A pak shánêlê panskýho řidiča, ten jeden odešil a tak sem dělâl panskýho

kočiho, pro tô firmô. No, skoro štêrê leta. Měl sem starô a pak novô Volhô, to bël kočár, kurňa. A pak sem sedl na ávijô, jezdil sem ze skřiňovô ávijô, napřed s elektrikářama, natahovat káble, kdovikde viš, k tým vrtném sópravám. To se jezdilo ê na dva, na tři dni, do Turnova, Karlovê Varê a tak. A ti elektrikáři, to bêla taková ohromná parta ti klôci, hrozná sranda. Já sem jim dělâl takovi naschválê, viš. A vedli têho sem občas jezdil z nábêtkem, no a po revoluci ten podnik skončil a já bël bez práce. Tak sem dál rozvázêl nábytek s ávijô, po celé republice. A mê to bavilo, jezdit sám.

A nemáš jako profesionální řidič někdy problémy jezdit s někým, komu to moc nejde?

Mám, ja. Kolêkrát nesedim vpředô, sedim vzadô a hledim do boka a mám hroznê strach. A všeci pré: „Proč deš dozadkô...?“ A só takê řidiči, že bêch jim hned' zbral řidičák. A ten chlap třeba jezdil tolik let a furt je blbê. Ale s tem nic nenadêláš, bohužel. A ten provoz se takê zmênil. Mê to hroznê bavilo, hlavnê, kdêž sem jel po dálnicê na Jihlavô a te stromê, na podzêm obarveny, a na jaře, no neco, ta příroda, neco nádhernyho. A kór ráno, to ticho, viš, tech aut nejezdilo. To mê hroznê bavilo. Já třeba jedô po dálnicê, poslôchám rádio, taková pohoda, mê to ôklidňôje, a najedno

motorka zprava, kurňa, já sem se lekl... Nêkeho to rozčili a nadává ô toho, ale já nikdá.

A řidičák na nákladák sis udělal asi jako i jiní na vojnê. Kde jsi vlastně sloužil?

Sem slôžêl v Přáslavicách, ô tankistu, sem bël řidič. Mê zme znalê tank skoro do šrôbka, všeko. Já sem si děckê mêslêl, viš, že tank je neco robustniho, neco velkyho, a pro nás to bêla hračka. Pak sem přêšil do Hodonina, ten drôhé rok, a na tankodrom. Mê zme dělâlê takovy blbinê. Na vojnô mám dobry vzpomínkê, užasny, zlaty, dobrá parta. A v Hodoninê, tam bël jeden, co měl vinicô a uprostřed té vinice měl sklep a tam choval prasata. Mênilê zme s nim chleba, každê přênesl velkô štryclô chleba a mênilê zme to za vino. Ale to bël patok! Ale pro vojáka to bêlo dobry. A viš, co se mnê tehdá stalo? Převázêlê zme tehdá tank do opravnê, do Kromêřiza. Jel sem s jedném Slovákem, takové dobrê chlapec to bël. A to bêlo 3. ledna, ledovica jak sviňa, a před Kromêřizem, tam bêla jedna ostrá zatáčka doprava a rajčák (řidící páka) nezabral a přede mnô bël hon, nakladač. No, nevzal sem ho, jeho předni kolo? Tém pancêřem. A kanón, představ si, ten kanón nad tym řidičem jen tak projel. No, a bêla mimořádk. Jak sviňa. Ale nic z toho nebêlo.

A ty jsi byl na vojnê zrovna v roce 1968, když přijeli Rusové. Jaké to bylo?

No kurnik. Děckê bël bôdiček ráno, mêslim o pul sedmé, a najedno bêlo pul osmé a žádnê bôdiček. Nic. Co je? Tak sem vêšil ven a ti klôci: „Slêšite to, Rusi nás napadlê!“ Kurnik. Bël tam ten náš šéf, kapitán, a přêšil a říká: „Je to v prdelê, Rusi nás napadlê.“ A on dělâl v Moskvê školô a to, a normálnê plakal. A představ si, mê zme tam mělê tankê a jeden kamarád, Josef z Prostějova, říká: „Honzo, pod', jednoho zestřelime.“ Viš, kulomet protiletadlové na tankô, a kdêž dáš dva dílkê letadla, tak ho máš. Řikám mô: „Vole, děť oni nás zabijô!“ A on to chtêl zhodit. Ale třeba bê netrefil. No a já sem napsal křêdô na tank „Přisahali jsme věrnost lidu“, a bêlo to tenkrát aji nekde v novinách hodoninských. A s tankem cvičnym sem najel do bránê, abê tam Rusáci nemuhlê vjet. A pak zme nesmêlê ani nastartovat tankê, protože Rusáci tam přêjelê. Ale to ôž bël konec, to zme šlê dom, bêlo to takovy ôvolněny. Ale ti dustojnici bëlê v prdelê, ten jeden fakt hroznê plakal.

Dalším polem tvého působení ve Slatinkách je pěvecký soubor Slavík. Jak jsi k tomu vlastně přišel?

To bĕl asi nápad Honzĕ a Pavla (Chudobovŕch), jak to vzniklo. Oni sŕ borci, majŕ hudebni nadáni a ŕmijŕ hrát na kytarŕ a na klavir a tak. A ŕe pré – bŕdeš zpivat, kdyŕ tŕ dĕláš tu kulturŕ. Ale já řikám: „Hoši, já neŕmim zpivat.“ A oni: „Nĕ, bŕdeš do počtŕ.“ Tak zme se dalĕ dohromadĕ a fungŕje to, jezdime furt nekde. Ja sem sice za mlada hrával na kytarŕ, já sem znal, myslim, devĕt akordŕ, ale bĕl sem špatné, antitalent, tak sem se na to vĕkašlal. Nešlo mnĕ to.

A nejde se nezeptat na tvŕj „úřad“ Kosířana. Kdy to začalo?

Cely to začalo dikavá temŕ, ŕe skonĕlĕ te zábavĕ tam na vrchŕ, na pŕdijŕ, a tak hasiĕi řikalĕ, co místo teho? A tenkrát zme mĕlĕ schuzŕ, já sem tam vestŕpil a řikám, ať zkŕsime na vrchŕ, na Kosířŕ, ŕdĕlat obĕrstveni na Novĕ rok. Ale všeci, ŕe né..., ale zastal se mĕ bévalĕ starosta Crha, ŕe je to dobrĕ nápad, ať to zkŕsime. Tak zme to zkŕsĕlĕ.

Ale to jsi ještĕ nevystupoval v roli Kosířana.

Ne. To bĕla potom zase schuza a já řikám: „Hoši, ale to bĕ chtělo nĕjakŕ takovŕ postavíĕkŕ na vrchŕ jak je Krakonoš. Kosířana!“ To bĕl muj nápad, Kosířan! Napřed sem to nechtĕl dĕlat, ale nikdo nebĕl, tak sem povídal, ŕe to teda dĕlat bŕdŕ. Zehnal sem si od mladyyho Švancarŕ v Prostĕjovĕ kabát, tam mĕ ho ŕšĕlĕ, ale krátkĕ. Tak sem ho nechal na ŕřadĕ a puĕoval sem si mĕslĕveckĕ kabát. A fŕsĕ sem nemĕl, tĕ sem si puĕoval od Elsnerkĕ, ona má fŕsĕ, deŕ chodi dĕlat Mikŕláša, tak mnĕ puĕovala, bĕly z konopi. A klobŕk mĕ ŕšĕlĕ takĕ ti Švancarŕi. A já sem jim za to dal Che Guevaru tenkrát, dvĕ nebo tře flaškĕ. Tak sem začal chodit. A jak ve Stařechovicách prodávajŕ kdovijaky to obleĕeni a to, já sem tam chodival kŕpovat kdovijaky maskĕ a tak, a bĕl sem tam a povídám: „Šĕfe, já bĕch potřeboval nejakyy fŕsĕ, kurnik, pořádnyy. Dĕlám Kosířana.“ A on řiká: „Kurňa, já nemám.“ Čoveĕe, bĕlo dva, tře dni a najednŕ on dovezl fŕsĕ. Pavel (Chudoba) mnĕ řiká: Máš tadĕ fŕsĕ na obĕ. A zadarmo mĕ to dal a dotedka s tema fŕsama chodim. A pak Mikroregion zaplatil novĕ kabát, a novyy botke, ať si nemosim puĕovat. Ale teďka bĕch ŕŕ potřeboval novyy fŕsĕ, protože ŕŕ sŕ takovyy zniĕeny.

A s rozhlednou na Kosíři, u které teď sloužívaš, jsi spokojený?

Nĕsŕ. To tam nemĕlo co dĕlat. Lepši bĕlo, kdeŕ tam bĕlĕ borovice a mech a tráva. Idylka. Takovyy kŕzelnyy. A teďka? To je námĕsti, to tam nemá co dĕlat.

A taky ten nápor výletníkŕ a turistŕ...

Turisti, já vim. Mĕšĕtáci nemajŕ co dĕlat a kaŕdĕ má auto, tak přĕjede. Ale kdĕbĕ se chovalĕ, jak se patři! Tĕ plinkĕ, papírĕ, to všeccko sbíráme, a bordel, pixle. A teďka nám kradŕ eštĕ tĕ smĕrovkĕ, hlavnĕ jak je šipka „Kosíř“. Tak to nám kradŕ. Posledně sem tam jel na kole spravovat obĕ dvĕ, a takovyy velkyy hřebíkĕ sem tam nabŕchal a za tĕdeň to zase bĕlo pryĕ. A vhodijŕ to klidně do lesa. Normální rozeŕranost. Akorát, Ondro, mĕ taky mrzi, ŕe tŕ vojnŕ zrŕšilĕ. To mĕlo bĕt aspoň rok, abĕ ti chlapi se naŕĕilĕ pořádkŕ a trochŕ přemĕšlelĕ. Ta vojna chĕbi.

Ty stíŕnosti na návšĕvníkyy, kteři dĕlajŕ nepořádek v lese se objevujŕ už dávno. V kronice jsem dokonce našel záznam o tom, ŕe někdo v převleku za medvĕda plašil tyhle nepořádnĕ návšĕvníkyy. Nevíš o tom nĕco?

Vim. Ale to nebĕlo na turistĕ, to zme bĕlĕ v hospodĕ do nocĕ, do pulnocĕ, do jedné, a já sem mĕl kostym teho medvĕda. A ráno, ŕe Pepa Crha chce jit na ĕekanŕ v pĕt hodin. A Evka řikala, ŕe se obleĕe za teho medvĕda a ŕe vĕbĕhne na něho, s tema bílĕma botaskama, co mĕla na nohách, a já ŕe bĕch šil jako doprovod. A šle zme. No, né ŕe bĕ se lekl, ale hrozná sranda bĕla. A jak zme tam s tĕm Pepŕ gĕglalĕ, chodilĕ lĕdi a vidĕlĕ teho medvĕda. Taková prĕa to bĕla.

Tvā stopa v okolí se neomezujĕ jen na postavu Kosířana, ale je patrnā i jinĕ. Jak v roce 2010 vznikla ta Āertova skāla cestou na Kosíř?

No, Āertova skala vznikla tak, ŕe Pavel Chŕdobu řikával, ŕe kdĕŕ vozĕl dĕcka, kdĕŕ bĕle maly, tak dĕĕkĕ přĕjel k temŕ místŕ, kerymŕ řikávali Āertova skala a tam se otoĕel s koĕárem a jel dom. Dĕĕkĕ k Āertovej skale a dom. A já si řikám: „Kurňa, já teho ĕerta mŕsim ŕdĕlat!“ A tak sem kŕpil pĕtel cimentŕ, Lukáš mĕ svařĕl nejakyy ŕeleza, abĕ to drŕelo, abĕ to neodpadlo, tak zme to posvařovalĕ, Lukáš mnĕ pomuhl. A já sem to..., no, furt se mnĕ to rozjiřdĕlo, ta hlava a to. A tak sem to ŕdĕlal a zavrtalĕ zme to, abĕ nám to nekdo

nezebral. Tak to vzniklo, ŕe sem ŕdĕlal teho ĕerta. A pak sem vzal ĕernŕ barvŕ a napsal na ten mostek „Āertova skala“, a sem tam to dĕĕkĕ obnovŕjŕ. Já sem tam chtĕl ŕdĕlat eštĕ jedneho ĕerta, ale přešla mĕ chŕť, kdĕŕ sem vidĕl, jak to tam marastijŕ, háŕj po něm kameňama a niĕijŕ ho.

A co chystáš v nejbliŕší dobĕ?

Teďka má bĕt Pohádkovĕ les, v záři. Ale já mám slŕŕbŕ na Kosířŕ, tak já nevim, jak to ŕdĕlám, ešlĕ tam někeho posadim. Mosim to tak nejak ŕdĕlat. Já sem jim to slĕbil. A to chcŕ říĕt eštĕ. Zvŕ mĕ v litĕ na setkání s Kosířanem, ze škola-ma a školkama, a jeden rok tam bĕlo 560 dĕcek, sem napoĕital.

Kosířan je dnes už vlastně tak trochu instituce, „znaĕka“ Slatinek.

Jsi rád za ten zájem a dobrĕ povĕdomí, které tato postava vytvořila?

Ja. Kdĕŕ sem mĕl tech sedndesát, tak mĕ klŕci nechalĕ ŕřezat teho Kosířana, tŕ sochŕ, jak jŕ mám v chodbĕ. Já sem o tem nevĕdĕl, já sem bĕl přĕkvapĕné. Neco uŕasnyho! A přĕšil pan Obr, to je hroznĕ kamarád muj, přĕjel tenkrát na kole mnĕ přát, a jak to vidĕl, řiká: „Honzo, já to od tebe kŕpim, já to chcŕ mĕt v muzeŕ.“

No, to se málokomu stane, ŕe se už za ŕivota stane takovou legendou, která si najde cestu až do muzea...

No, a to chcŕ eštĕ říĕt. Ten Obr, kdĕŕ má ten Josefkol, viš, tak mĕ pozval tam jako Kosířana. A tam mĕ vozĕlĕ na koĕárŕ, sem tam sem jezdil a mával a všeccko. Ale je to nároĕny, celĕ deň v tem hábitŕ. A představ si, jednŕ sem tam jel a přešlo. Tak zme se skovalĕ. A pak Obr přĕšil, ŕe přĕstalo přset a ŕe mám sednŕt do koĕára a bŕdŕ dĕlat koleĕko. A já sem, představ si, stŕpl v tem koĕárĕ, to bĕl otevřenĕ, a já řikám: „Ať se roŕne slŕnko!“ Kurňa, a ono hned vĕlezlo. Ono vĕlezlo! Tak tŕ hulkŕ sem drŕel... A kdĕbĕs vidĕl, jak ti lĕdi tleskalĕ. To bĕlo neco!

Je vidĕt, ŕe Kosířanovi nahoře přĕjĕ. Nezbyva než mu taky přát, ať ta přířeň vydrŕí nejen jemu, ale i Slatinkám a celĕ krajinĕ kolem obou našich Kosířŕ...

Za pomoc s „převedením“ hanáčĕtiny do písemné formy patři srdeĕný dík panu Josefu Sýkorovi z Louĕan. O. Jakubec

POHÁDKOVÝ LES

SLATINKOČKY

Ze známých důvodů jsme museli přesunout termín, takže vás letos přivítáme v Pohádkovém lese **první týden v září.**

Přijďte si udělat nástup do školy pohádkový 😊

5. 9. 2020

START: 12–15 hodin

3. července 2020 jsme ve spolupráci s obecním úřadem přivítali prázdniny promítáním filmu **Psí veličenstvo** v „letním kině“ na hřišti. Zájem byl veliký. Akce se opravdu vydařila a tak se v srpnu mohou (nejen děti) těšit ještě na jedno promítání. Pokud nám počasí bude přát, sejdem se v letním kině **7. srpna 2020**. Ve 21 hodin uvidíte film **Hledá se princezna**. Těšíme se na vás!

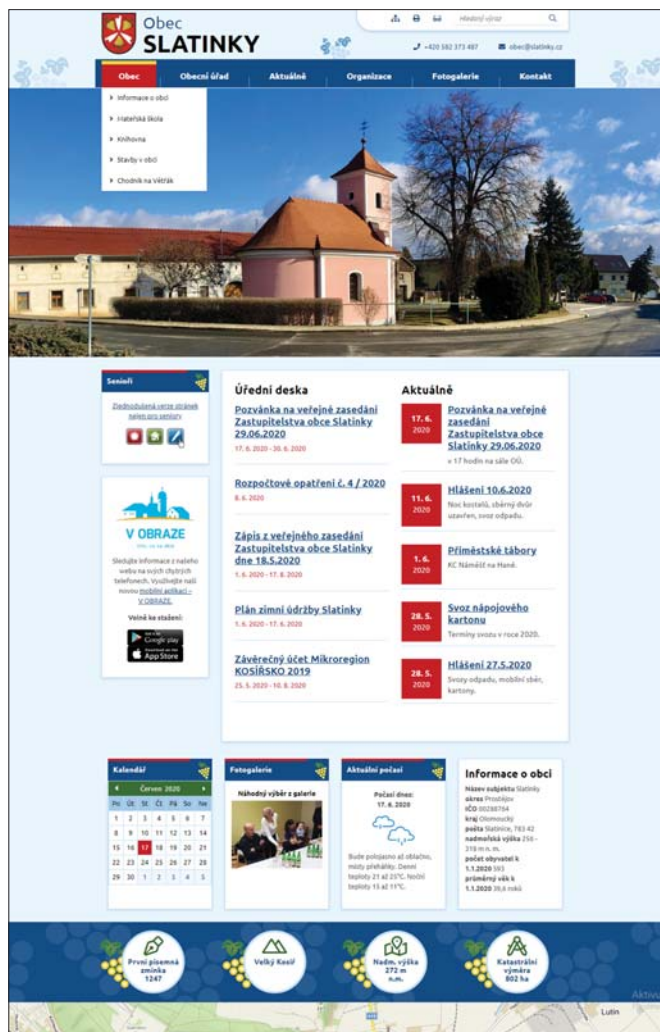

Žádáme všechny řidiče, aby při sjíždění z kopce v místní části „Příhon“ jezdili **pomalou a ohleduplně.**

Bydlí zde spousta malých dětí a snadno by mohlo dojít k neštěstí. Děkujeme.

Toto kouzelné místo nad Slatinkami s úchvatným výhledem mnozí z nás využívají k posezení a setkávání. Bohužel, poslední dobou se na obecním úřadě objevily stížnosti obyvatel blízkých domů na přílišnou hlukost. Obecní úřad proto apeluje na návštěvníky, aby se chovali ohleduplně. Hluk se odtamtud opravdu nese dost daleko... Prosíme, abyste dodržovali noční klid a pořádek. Aby nám to tradiční místo na kraji lesa „pod borovicí“ ještě dlouho kouzelné zůstalo...

Nové webové stránky obce

Mnozí z vás již určitě zaznamenali, že máme novou úpravu webových stránek. Jsou přehlednější, mají modernější vzhled a potřebné informace byste v nich měli najít mnohem snadněji. **Novinkou je mobilní aplikace V OBRAZE**, kterou si můžete zdarma stáhnout do svých chytrých telefonů. Podrobné informace najdete po kliknutí na její ikonu. A můžete si v ní nastavit i zprávy z okolních obcí. Budete tak mít přehled třeba o programu na víkend.

Proč si aplikaci nainstalovat?

- * dostanete upozornění do mobilu na novinky ze své obce
- * nesbírá osobní údaje, nemusíte udělovat souhlas
- * zabírá minimum místa, cca 13 MB

Co v aplikaci najdete?

- * nejaktuálnější zprávy
- * dokumenty zveřejněné na úřední desce
- * pozvánky na akce
- * formuláře, například hlášení závad
- * rychlý kontakt na svoji obec

Novinky z vaší obce nebo města přímo v mobilním telefonu.

Požádali nás o zveřejnění

Edukační místnost pomůže zlepšit kvalitu života pečovaného i pečujícího

Olomouc – Zvládání každodenních činností, které jsou pro běžného člověka samozřejmostí, může být pro mnohé seniory či tělesně nebo zdravotně postižené velmi náročné. Pečující, kteří se doma starají o své blízké, mnohdy netuší, že existují možnosti, jak lze díky správně zvolené kompenzační pomůcce péči usnadnit. Právě pro ně je určena nová Edukační místnost při Půjčovně kompenzačních pomůcek v olomoucké městské části Řepčín, kde si lze potřebné pomůcky nejen zapůjčit, ale i vyzkoušet.

Edukační místnost, která simuluje domácí prostředí, je vybavena elektrickým polohovacím lůžkem a pomůckami denní potřeby, jichž lze při péči o člověka se sníženou soběstačností využít. Zájemci si mohou prakticky vyzkoušet pomůcky například pro přesun nemocného z vozíku na postel a opačně, naučit se, co je dobré využít pro usnadnění pohybu či polohování nemocného. V Půjčovně kompenzačních pomůcek Charity Olomouc lze zapůjčit polohovací elektrická lůžka s antidekubitní matrací, invalidní mechanické vozíky různé druhy chodítek, jídelní stolky, schodolezy, sedačky do vany, toaletní židle, či nástavce na WC.

Půjčovna kompenzačních pomůcek: | +420 731 646 903 | Řepčinská 2/39, Olomouc

Edukační místnost: | +420 736 765 139 | Řepčinská 2/39, Olomouc

<https://www.olomouc.charita.cz/nase-sluzby/pecovatelska-sluzba/>

Jsem sběratel a koupím staré FILMOVÉ PLAKÁTY (ale i hudební, divadelní, reklamní...)
Můžete volat, prozvonit mě (zavolám zpět), případně poslat sms nebo e-mail. Tel.: **704 404 825**; e-mail: **stravec1@email.cz**

Své názory, nápady a připomínky pište na obec@slatinky.cz • Zpravodaj je tu pro vás, přivítáme vaše příspěvky.

Na adrese: <http://slatinky.g6.cz/> najdete minulá čísla Zpravodaje, na adrese www.slatinky.cz toto číslo.

Zpravodaj aneb novinky v obci Slatinky • Vydává: Obecní úřad Slatinky, adresa: Slatinky 111, 783 42 Slatinice, tel.: 582 373 487. IČ 00288764. Periodický tisk územního samosprávného celku, vychází jako občasník, e. č. MK ČR E 21921. Redakce tohoto čísla: doc. Mgr. Ondřej Jakubec, Ph.D., Ing. Oldřich Prokop a František Hrazdil. Odpovědná a technická redaktorka: Monika Prokopová. Tisk: Polygrafické středisko VUP.